

Werkwijze toezicht zuiveringsplicht glastuinbouw

Definitieve versie 14 maart 2018

Vastgesteld door Bestuurlijk Overleg Hoofdlijnenakkoord

Werkwijze toezicht zuiveringsplicht glastuinbouw

Leeswijzer

Dit document is geschreven om de toezichthouders van de bevoegde gezagen (waterschappen, gemeenten, omgevingsdiensten, NVWA) een handreiking te geven, zodat hij/zij een controle op de waterstromen en zuiveringstechniek bij glastuinbouwbedrijven kan uitvoeren. Per 1 januari 2018 is het verplicht om het afvalwater uit de glastuinbouw dat mogelijk gewasbeschermingsmiddelen kan bevatten te zuiveren.

In hoofdstuk 1 staat beschreven wat de aanleiding voor de wetgeving en dit document is. Hoofdstuk 2 geeft weer welk schema je kunt doorlopen wanneer je toezicht gaat houden op de zuiveringsinstallatie, hierin wordt een aantal mogelijk voorkomende situaties beschreven en aangegeven hoe je hiermee kunt omgaan. Hoofdstuk 3 schenkt aandacht aan de collectieve zuiveringen. Hoofdstuk 4 geeft een beschrijving van het wettelijk gebruiksvoorschrift en de link met het milieubeleid.

Daarna volgt nog een aantal bijlagen met informatie en (vaak) een link naar een website waar de meest actuele informatie te vinden is.

De voorliggende werkwijze toezicht zuiveringsplicht glastuinbouw is een richtlijn. Beoordeling van een situatie is altijd aan de toezichthouder / het bevoegde gezag. In voorkomende gevallen kan onderbouwd worden afgeweken van deze richtlijn.

De werkwijze toezicht op zuiveringsplicht is opgesteld door

Deze werkwijze is opgesteld door medewerkers van de Unie van Waterschappen, waterschappen, gemeenten, omgevingsdiensten, LTO Glaskracht Nederland en de NVWA (zie bijlage VII voor de deelnemende medewerkers en hun contactgegevens, bij vragen neem gerust contact op). Dit document geeft een handreiking hoe om te gaan met verschillende onderwerpen die betrekking hebben op de regels m.b.t. de zuiveringsplicht in de glastuinbouw, zoals opgenomen in het Activiteitenbesluit (en deels in het toelatingsbeleid).

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 Inleiding.....	4
Hoofdlijnenakkoord.....	4
Activiteitenbesluit	5
Toelating	7
BZG (beoordelingscommissie zuiveringsinstallaties glastuinbouw)	7
Bevoegd gezag.....	7
Hoofdstuk 2 Controle.....	8
Stappenplan controle.....	8
Nuttig hergebruik	11
Teeltsoorten en lozen	11
Hoofdstuk 3 Collectieven	13
Collectief met maatwerk	13
Collectief zonder maatwerk.....	13
Hoofdstuk 4 Wettelijk Gebruiksvoorschriften gewasbeschermingsmiddelen.....	14
Bijlage I	Gewasbeschermingsmiddelen die niet onder de zuiveringsplicht vallen
Bijlage II	Landelijke Handhavingsstrategie
Bijlage III	Aanpak aantonen nullozing
Bijlage IV	Toezicht
Bijlage V	Werkwijze voor maatwerk in geval van kwel en/of inzijging
Bijlage VI	Teeltwisseling
Bijlage VII	Contactgegevens opstellers handreiking

Hoofdstuk 1 Inleiding

Aanleiding

De Kabinetsnota ‘Gezonde Groei, Duurzame oogst; tweede Nota duurzame gewasbescherming’ kondigt een aantal maatregelen aan voor een duurzame gewasbescherming. Voor de glastuinbouw is opgenomen dat het lozen van afvalwater dat gewasbeschermingsmiddelen bevat niet meer is toegestaan, tenzij dat afvalwater wordt gezuiverd. De verplichting gaat gelden voor lozing van drainwater en filterspoelwater afkomstig van substraatteelten en voor drainagewater en filterspoelwater van grondteelten. Daarnaast geldt de verplichting zowel voor de lozingen van deze afvalwaterstromen op oppervlaktewater als de lozingen op de riolering.

Maatregelen zijn noodzakelijk, omdat in glastuinbouwgebieden normen voor oppervlaktewater vaak en veel worden overschreden en omdat uit onderzoek blijkt dat een aantal afvalwaterstromen uit de glastuinbouwsector hoge concentraties gewasbeschermingsmiddelen kan bevatten. Om de doelstellingen (50% minder normoverschrijdingen in oppervlaktewater in 2018 en 90% in 2023) uit de tweede nota duurzame gewasbescherming te halen is voor de glastuinbouw een emissiebeperking van 75% noodzakelijk in 2018 en 99,7% in 2023 conform berekeningen van het CLM (= Centrum voor Landbouw en Milieu). Dit is vertaald in een beleidsvoornemen van minimaal 75% zuiveringsrendement in 2016 en minimaal 95% zuiveringsrendement in 2023.

HOOFDLIJNENAKKOORD

In de tweede Nota duurzame gewasbescherming is opgenomen dat per 2016 een zuiveringsplicht geldt voor afvalwater uit de glastuinbouw dat mogelijk gewasbeschermingsmiddelen bevat. Hierop is door de Tweede Kamer een motie ingediend (Bosman/Lodders 27858, nr. 259) en aangenomen. Hierin is aangegeven dat er een realistisch tijdpad moet komen voor de zuiveringsplicht, afgestemd met de betrokken partijen.

LTO Glaskracht Nederland, Nederlandse Stichting voor Fytofarmacie (Nefyto), Unie van Waterschappen (UvW), Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb), Ministerie van Economische Zaken en Ministerie van Infrastructuur en Milieu hebben in oktober 2015 een aantal afspraken gemaakt om de kwaliteit van het oppervlaktewater te verbeteren door zuivering van het afvalwater van glastuinbouwbedrijven. Deze zijn vastgelegd in het Hoofdlijnenakkoord zuivering glastuinbouw.

De belangrijkste afspraken zijn:

1. De datum waarop glastuinbouwbedrijven op grond van de milieuwetgeving moeten beschikken over een functionerende installatie met een zuiveringsrendement van minimaal 95% is, rekening houdend met zowel de milieubelangen als de economische en praktische haalbaarheid, vastgesteld op 1 januari 2018.
2. Het Ctgb en de beide ministeries spannen zich maximaal in om, binnen hun bevoegdheden, verantwoordelijkheden en juridische mogelijkheden, synchronisatie tussen het toelatingsbeleid en milieuregelgeving te bewerkstelligen.
3. Validatie en doorontwikkeling van de beoordelingsmethodiek voor de toelating.
4. De betaalbaarheid wordt verbeterd door:
 - a. collectieve installaties te faciliteren met de mogelijkheid om maximaal drie jaar extra tijd te krijgen voor het voldoen aan de zuiveringsverplichting;
 - b. de mogelijkheid te onderzoeken om kosten voor collectieve installaties door te berekenen aan de vervuiler;
 - c. innovaties te stimuleren zoals mobiele zuivering;
 - d. de inzet van financiële instrumenten.

5. Het ministerie van IenM neemt de verplichting tot het zuiveren van afvalwater uit de glastuinbouw op in het Activiteitenbesluit. Hierin worden de afspraken van het hoofdlijnenakkoord opgenomen.

N.B.1: het ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM) heet sinds oktober 2017 Infrastructuur en Waterstaat (IenW). Het ministerie van Economische Zaken is gesplitst in ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) en ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). De afspraken zijn met IenM en EZ gemaakt, daarom wordt in dit document nog IenM en EZ gehanteerd.

N.B.2: in dit document worden de termen gehanteerd zoals gedefinieerd in het Activiteitenbesluit.

ACTIVITEITENBESLUIT

Op 14 juli 2017 is de wijziging van het Activiteitenbesluit [gepubliceerd](#). In deze wijziging wordt geregeld dat de glastuinbouw per 1 januari 2018 afvalwater dat gewasbeschermingsmiddelen kan bevatten niet meer ongezuiverd mag lozen. Artikel I wordt gewijzigd en artikelen 3.64a en 3.64b worden toegevoegd.

De wijziging regelt dat per 1 januari 2018 het drainwater bij substraatteelt, drainagewater bij grondgebonden teelt en filterspoelwater indien voor het spoelen van het filter drain(age)water of bemest gietwater wordt gebruikt, voorafgaand aan lozing op het oppervlaktewater of vuilwaterriool gezuiverd moet worden, waarbij ten minste 95% van de gewasbeschermingsmiddelen worden verwijderd. Voor collectieve zuiveringen is bij maatwerkvoorschrift onder voorwaarde mogelijk om uitstel te krijgen tot 1-1-2021.

Het Koninklijk Besluit voor inwerkingtreding van de wijziging van het Activiteitenbesluit en de bijbehorende ministeriële regeling is op 28 november 2017 gepubliceerd en in werking getreden.

Informatie over deze wetgeving en bijbehorende zaken is te vinden op de website www.glastuinbouwwaterproof.nl.

Wanneer gelden de zuiveringseisen uit het Activiteitenbesluit?

De reikwijdte wordt benoemd in het Activiteitenbesluit. In artikel 1.1 lid 1 wordt glastuinbouwbedrijf gedefinieerd. Telen in kassen valt onder paragraaf 3.5.1 van het Activiteitenbesluit. De voorschriften van deze activiteit zijn van toepassing op inrichtingen type B en C.

Doorgaans wordt een kas omschreven als een constructie van hout of metaal, bedekt met glas of kunststof ten behoeve van het telen van gewassen. In de praktijk blijkt dat er verschillende typen bouwwerken worden toegepast waarvan niet altijd duidelijk is of deze ook als kas moeten worden aangemerkt. Daarmee is ook niet altijd duidelijk of de voorschriften voor de glastuinbouw van toepassing zijn.

Hieronder is, ook ten behoeve van een eenduidige handhaving, nader toegelicht welke type bouwwerk al dan niet als kas moet worden aangemerkt.

Een type bouwwerk dat tot de kassen wordt gerekend, is de cabriokas. Dit is een kas waarvan het kasdek geopend blijft, zolang de weersomstandigheden dit toelaten. Dit type kas wordt voornamelijk gebruikt bij koude teelten. Als het kasdek langere tijd open is, kan de vraag gesteld worden of dit bouwwerk nog als kas moet worden gezien.

Een strikte grenswaarde is hier niet voor te geven, maar als de kas meer dan 50% van het teeltseizoen open staat (ook bij regen), dan kan in overleg met de ondernemer besloten worden om de teelt te beschouwen als open teelt. De bijbehorende voorschriften zijn dan van toepassing.

Een type bouwwerk dat tot de kassen wordt gerekend, is de permanente tunnel. Deze bestaat doorgaans uit stalen bogen waar folie overheen is gespannen. In tegenstelling tot de tijdelijke tunnel is de permanente tunnel jaarrond aanwezig/opgebouwd.

Typen bouwwerken die niet als kas worden aangemerkt, zijn:

- rolkas: verplaatsbare kas om teelt te vervroegen;
- tijdelijke tunnels: plastic bogen die een gedeelte van het jaar aanwezig zijn, doorgaans gebruikt voor vervroeging van de teelt, maar ook ter bescherming tegen weersinvloeden;
- teeltondersteunende voorzieningen: constructies met kunststof bedekking met name ter bescherming van de teelt tegen weersinvloeden, en
- schermhal: constructie met kunststof bedekking met name ter bescherming van de teelt tegen weersinvloeden.

Op deze typen bebouwing zijn de voorschriften van paragraaf 3.5.3 Telen van gewassen in de open lucht, van toepassing.

Ook de schuurkas wordt niet gerekend tot de hier bedoelde kassen. Een schuurkas is een lichtdoorlatende constructie die gebruikt wordt voor het broeien van bolbloemen. Dit vindt vaak maar gedurende een beperkte periode van het jaar plaats, waarna de schuurkas gebruikt wordt voor andere activiteiten. Voor het telen of kweken van gewassen in schuurkassen geldt paragraaf 3.5.2 Telen en kweken van gewassen in een gebouw, anders dan een kas.

Verder staat op pagina 151 nota van toelichting (activiteitenbesluit):

§ 3.5.2 Het telen en kweken van gewassen in een gebouw, anders dan in een kas

Artikel 3.75 Deze paragraaf gaat over het lozen als gevolg van de teelt van gewassen in gebouwen, niet zijnde kassen. Onder deze zogenaamde bedekte teelten vallen de witlof-trekkerij, de paddenstoelenteelt, de teelt van gewassen als kiemgroente (bijvoorbeeld taugé), maar ook het broeien van bollen in schuurkassen valt onder de hier opgenomen voorschriften voor bedekte teelten. Het broeien van bollen in kassen valt echter onder de voorschriften in paragraaf 3.5.1, «het telen en kweken van gewassen in een kas» (glastuinbouw).

Voldoen aan het Activiteitenbesluit

Een tuinbouwondernemer kan op een aantal manieren voldoen aan de eisen uit het Activiteitenbesluit:

1. Er worden geen gewasbeschermingsmiddelen gebruikt (let op! Bijvoorbeeld een SKAL-certificering betekent niet dat er geen zuivering hoeft te worden geplaatst, dit hangt af van de middelen die een bedrijf gebruikt);
2. Individuele zuivering;
3. Collectieve zuivering;
4. Mobiele zuivering;
5. Geen lozing (nullozing).

De hierboven genoemde oplossingen worden verderop in dit document uitgewerkt. Onverminderd het hiervoor genoemde blijft de wettelijke registratieverplichting van toepassing.

TOELATING

De zuiveringsplicht geldt niet voor een aantal gewasbeschermingsmiddelen, zie hiervoor bijlage I. Deze lijst is niet-limitatief maar geeft inzicht voor welk soort middelen de zuiveringsplicht niet geldt (middelen die micro-organismen of anorganische zouten bevatten).

BZG (BEOORDELINGSCOMMISSIE ZUIVERINGSINSTALLATIES GLASTUINBOUW)

Een ondernemer hoeft zelf niet aan te tonen dat de zuiveringsinstallatie die hij heeft staan 95% zuiveringsrendement heeft. Hiervoor is de BZG in het leven geroepen. Fabrikanten van zuiveringsinstallaties kunnen volgens een vastgesteld meetprotocol hun installatie laten testen. De BZG beoordeelt de testresultaten. Wanneer deze worden goed bevonden, wordt de installatie op de BZG-lijst geplaatst. Zie voor informatie over het beoordelen van de installaties, het meetprotocol en de lijst met actuele installaties de website van de Helpdesk Water:

www.helpdeskwater.nl/onderwerpen/emissiebeheer/agrarisch/glastuinbouw/rendement.

Wanneer een installatie op de BZG-lijst staat, betekent dit dat de installatie een bewezen werking heeft. Als een teler een andere installatie wil gebruiken moet hij de werking (minimaal zuiveringsrendement van 95%) zelf aantonen.

BEVOEGD GEZAG

De bevoegdheid voor toezicht op deze wetgeving (de zuiveringsplicht) vanuit het Activiteitenbesluit ligt bij waterschappen, gemeenten (omgevingsdiensten) en de NVWA. Van belang voor bevoegde gezagen is om onderling afspraken te maken over hoe je toezicht houdt en wie er toezicht houdt op de regelgeving. Glastuinbouwbedrijven lozen vaak én op riolering én op oppervlaktewater (is vaak ook een terugvaloptie). Daarom is het van belang om samen te werken en resultaten met elkaar te delen. Een concrete mogelijkheid kan zijn om jaarplanningen te delen met de overige bevoegde gezagen of om te communiceren wanneer je een bedrijf bezoekt, dan voorkom je dubbele toezichtlasten bij ondernemers en vergroot je de efficiency van het toezicht.

Wanneer voor gemeenten of omgevingsdiensten niet geheel duidelijk is onder welk waterschap een locatie valt, dan kan je dat nakijken op: www.waterschappen.nl/mijn-waterschap.

Naast bestuursrechtelijk optreden kan natuurlijk ook strafrechtelijk worden opgetreden. Strafrecht valt echter buiten de scope van deze handreiking. Korthedshalve wordt hier volstaan met het verwijzen naar de Landelijke Handhavingstrategie (zie bijlage II).

De NVWA hanteert een eigen interventiebeleid waarvan het uitgangspunt is dat er bestuursrechtelijk wordt opgetreden, maar er afhankelijk van de ernst van het feit of het gedrag van de dader ook strafrechtelijk kan worden opgetreden. Bij bestuursrechtelijk optreden wordt in beginsel als sanctionerende interventie een bestuurlijke boete opgelegd. Daarnaast of in plaats daarvan kan er ook gekozen worden voor het opleggen van een corrigerende interventie, zoals een last onder dwangsom of een last onder bestuursdwang. Een corrigerende interventie wordt opgelegd als een overtreding nog kan worden hersteld of om een nieuwe overtreding te voorkomen.

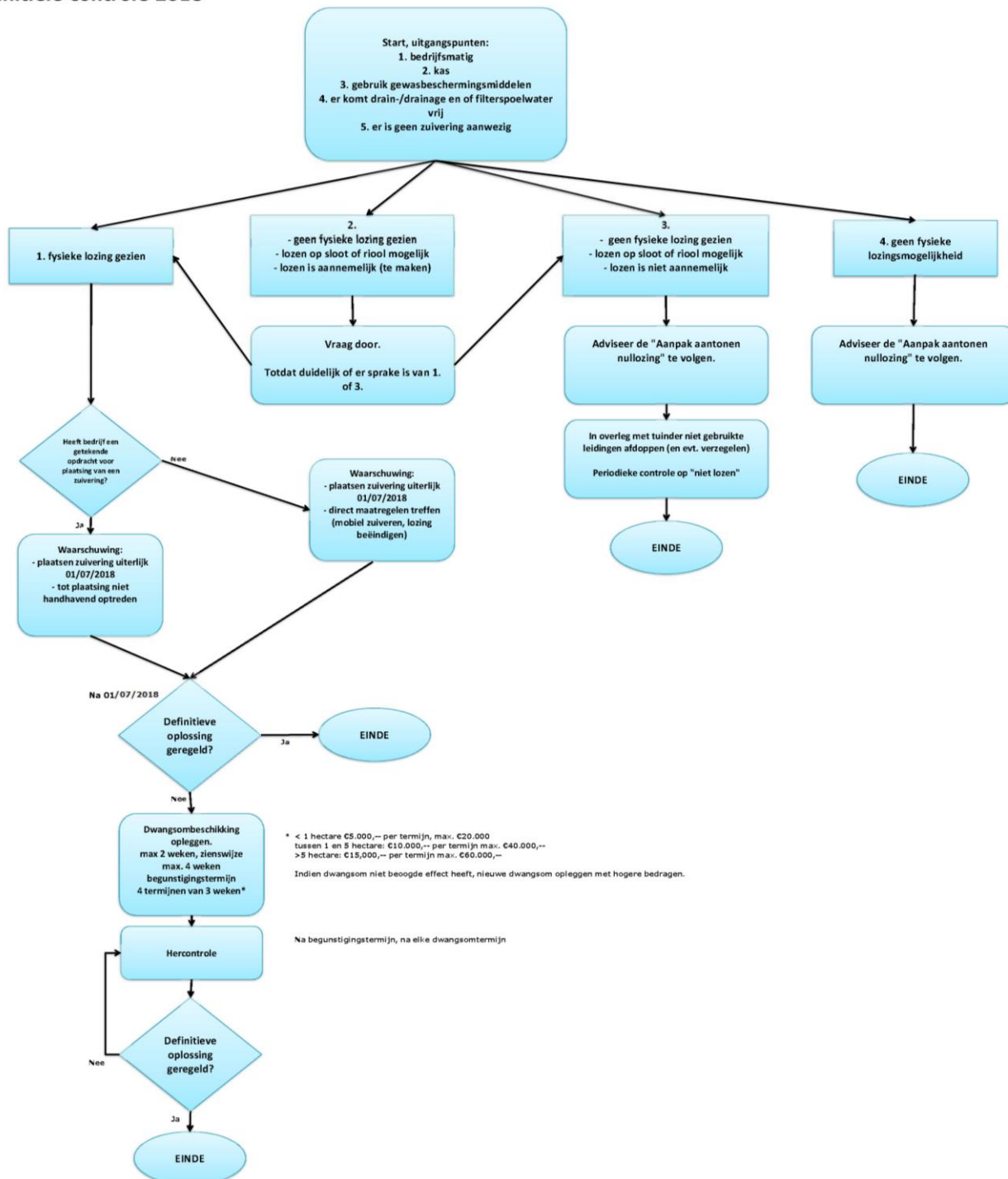
<https://www.nvwa.nl/over-de-nvwa/hoe-de-nvwa-werkt/toezicht-maatregelen-en-boetes/interventiebeleid/interventiebeleid-gewasbeschermingsmiddelen>

Hoofdstuk 2 Controle

STAPPENPLAN CONTROLE

Onderstaand schema kan je doorlopen wanneer je toezicht gaat houden. De selectie van de bedrijven vindt plaats op basis van je eigen prioriteitstelling.

1e initiële controle 2018

De hieronder beschreven werkwijze voor toezicht op de zuiveringsplicht is een richtlijn. Individueel kan onderbouwd worden afgeweken van deze richtlijn. Bij een eerste controle op de zuiveringsplicht kunnen verschillende situaties worden aangetroffen.

Uitgangspunten:

- er is sprake van bedrijfsmatige teelt en;
- bij de teelt van een gewas in een kas worden gewasbeschermingsmiddelen toegepast (hieronder vallen ook de voorafgaand aan de teelt behandelde bollen) en;
- bij de teelt komt drainwater, drainagewater en/of filterspoelwater vrij en wordt geloosd. Bij filterspoelwater gaat het om spoelen met bemest water, drain- en drainagewater;
- op het bedrijf is geen zuivering (collectief, individueel, of afspraken over mobiele zuivering) aanwezig.

Vier situaties kunnen van toepassing zijn:

1. Het bedrijf loost deze afvalwaterstromen op het riool of oppervlaktewater. De lozing wordt geconstateerd.
2. Het bedrijf heeft een mogelijkheid om het afvalwater op het riool of oppervlaktewater te lozen. Het is vrij aannemelijk dat het bedrijf loost, maar de lozing wordt niet fysiek gezien.
3. Het bedrijf heeft een mogelijkheid om het afvalwater op het riool of oppervlaktewater te lozen. Het is echter aannemelijk dat het bedrijf deze lozingsmogelijkheid niet hoeft te gebruiken.
4. Er is geen fysieke mogelijkheid tot lozen van de afvalwaterstromen.

Situatie 1:

Er kunnen twee situaties van toepassing zijn:

- 1.1. Het bedrijf heeft de aanschaf van een zuivering rond: er is een getekende opdrachtbevestiging. De zuivering moet echter nog geplaatst/geïnstalleerd worden.
 - 1.1.a. Bestuursrechtelijk traject inzetten: Het bedrijf krijgt tot uiterlijk 1 juli 2018 (of zoveel eerder als de opdrachtbevestiging aangeeft) de tijd om een zuivering te (laten) plaatsen. In de tussenliggende periode is het advies om niet actief handhavend op te treden tegen de (nu nog) ongezuiverde lozing. Dit wordt vastgelegd in een (bestuurlijke) waarschuwing met hercontroledatum (redelijke termijn).
 - 1.1.b. Na 1 juli 2018 moet het bedrijf de zuivering in bedrijf hebben OF (tijdelijk) mobiel gaan zuiveren. Heeft het bedrijf de zuivering na 1 juli niet in gebruik of geen mobiele zuivering geregeld, dan start het bestuursrechtelijke traject (aankondiging/besluit en dwangsom).
- 1.2. Het bedrijf heeft nog geen actie ondernomen om een zuivering aan te schaffen. Hier is dus sprake van een calculerende overtreder.
 - 1.2.a. Het bedrijf moet binnen 6 weken "iets" gaan regelen: lozing beëindigen, zuiveringsinstallatie aanschaffen (dan val je terug op 1.1.b.) of mobiel gaan zuiveren. Dit wordt vastgelegd in een (bestuurlijke) waarschuwing.
 - 1.2.b. Indien na deze termijn geen actie is ondernomen start het bestuursrechtelijke traject (aankondiging en dwangsom). Voorgesteld wordt om voor de zienswijze maximaal 2 weken te geven en de begunstigingstermijn op maximaal 4 weken te stellen. Voor de dwangsom worden termijnen en bedragen voorgesteld zoals in tabel 1 staan vermeld. Bij deze bedragen is uitgegaan van de te verwachten kosten om een zuiveringsinstallatie te plaatsen inclusief een financiële prikkel. De genoemde bedragen zijn een indicatie, afwijken is dus mogelijk.

Tabel 1:

Kasgrootte	Dwangsombedragen	Termijn
Kleiner dan 1 hectare	4 x €5.000,--, max. €20.000,--	Per 3 weken
Tussen 1 en 5 hectare	4 x €10.000,--, Max. €40.000,--	Per 3 weken
Groter dan 5 hectare	4 x €15.000,--, Max. €60.000,--	Per 3 weken

Situatie 2:

Is deze situatie van toepassing dan is een diepgaander gesprek met de ondernemer noodzakelijk. Doel van dat gesprek is vast te stellen of er sprake is situatie 1 (het bedrijf loost) of situatie 3 (het bedrijf loost niet).

Vragen die gesteld kunnen worden:

- Vragen die in de aanpak aantonen nullozing staan.
- Wat gebeurt er met het water tijdens de teeltwisseling?
- Wat gebeurt er met het water bij het doorsteken van de matten?
- Moet men de watersilo's wel eens legen en hoe doet men dat dan?
- Wat doet men als de ontsmetter uitvalt?
- Als er lekkage van drainwater is, is de kasgrond gedraineerd en waarop vindt dan de lozing van het drainagewater plaats?
- Welk water wordt gebruikt voor terugspoelen van filters en waar wordt dat water naar toe gevoerd?

Blijft de ondernemer bij zijn verklaring niet te lozen, terwijl dit niet aannemelijk is, is handhaving vooralsnog ook niet mogelijk. In dat geval de ondernemer extra "in de gaten" houden en zodra lozing (situatie 1) optreedt, handhavend optreden als ware het calculerend gedrag.

Situatie 3:

Geef de ondernemer het advies de aanpak aantonen nullozing te volgen. Daarmee wordt een extra zekerheid aan de ondernemer gegeven dat de zuiveringsplicht niet van toepassing is. Zie verder bijlage III over de aanpak aantonen nullozing.

Ook is het mogelijk (in overleg met de ondernemer) leidingen die niet gebruik worden af te doppen. Eventueel kan gebruik worden gemaakt van verzegeling.

Situatie 4:

Stel de nullozing vast. Geef de ondernemer het advies de aanpak aantonen nullozing te volgen. Daarmee wordt een extra zekerheid aan de ondernemer gegeven dat de zuiveringsplicht niet van toepassing is. Zie verder bijlage III over de aanpak aantonen nullozing.

Verantwoordelijkheid (o.a. huur/verhuur)

De verantwoordelijke is diegene die het in de macht heeft om de ongezuiverde lozing te kunnen beëindigen (dus tijdens toezicht richten op de werkelijke lozing). In veel gevallen betekent dit dat de huurder verantwoordelijk is.

NUTTIG HERGEBRUIK

Vanuit het verantwoordelijke ministerie (huidig I&W) is in december 2017 aangegeven dat binnen het bedrijf / de inrichting hergebruik binnen en buiten de kas mogelijk moet zijn (ook bij een grondteelt buiten de kas), mits aan de geldende regels wordt voldaan (o.a. Activiteitenbesluit m.b.t. het gebruik van meststoffen (teelt onder glas) én de bepalingen uit de meststoffenwetgeving (buitenteelt)). Bedrijven die hier gebruik van maken, moeten zich bewust zijn van de effecten van het gebruik van de gewasbeschermingsmiddelen en restanten hiervan in het water (residuen in gewassen buiten).

Het is niet toegestaan om een alternatieve lozingsroute te creëren. Bedrijven dienen dus altijd te voldoen aan het Activiteitenbesluit en de meststoffenwetgeving en dienen zich bewust te zijn van het mogelijke effect van de gewasbeschermingsmiddelen die het te gebruiken water kan bevatten. De Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden is daarbij van belang en mogelijk van toepassing. Strikte interpretatie van deze wetgeving maakt het nuttig hergebruik in de praktijk vaak onmogelijk. Toezicht hierop ligt in eerste instantie bij de NVWA (wettelijk gebruiksvoorschrift).

Drain(age)water en filterspoelwater wordt bij voorkeur hergebruikt in de teelt in de kas waar dit water is ontstaan. Als niet al het drain(age)water en filterspoelwater op deze manier hergebruikt kan worden, kan nuttig hergebruik een optie zijn om te voorkomen dat het water geloosd (en dus gezuiverd) moet worden.

Het nuttig hergebruiken kan als volgt beschreven worden: “Het op een andere wijze doelmatig gebruiken dan het recirculeren van het drain(age)water en filterspoelwater in de eigen kas”.

Het transport van drain(age)water en filterspoelwater dient via een vaste leiding te gebeuren. Transport per as brengt extra eisen met zich mee voor de transporteur i.v.m. transport van afvalstoffen en bij strikte interpretatie van de afvalstoffenwetgeving maakt het de ontvanger van het drain(age)water en/of filterspoelwater een afvalstoffenverwerkingsinrichting (en dus vergunningplicht).

Om te beoordelen of bij het nuttig hergebruik voldaan wordt aan de eerder genoemde wetgevingen is kennis en samenwerking van de verschillende bevoegde gezagen noodzakelijk.

Het uitgangspunt is dat voorkomen moet worden dat gewasbeschermingsmiddelen in het milieu terecht komen.

TEELTSOORTEN EN LOZEN

Substraatteelt en grondteelt (in de kas)

Zie de hiervoor genoemde vier situaties en bijlage IV.

Meerdere teeltsystemen op 1 bedrijf (combinatiebedrijf)

Dit is altijd op de bedrijfssituatie toegesneden, dit moet per situatie worden beoordeeld. Ga met het bedrijf in gesprek. De regels voor grond- en substraatteelt gelden beiden voor de afzonderlijke delen. Het kan gaan om alles binnen de kas, maar ook om deels binnen en deels buiten de kas.

Nul-lozing bedrijven

Zie bijlage III aanpak aantonen nullozing, voor meer informatie zie ook de website www.glastuinbouwwaterproof.nl

Maatwerk voor kwel en inzijing

Zie bijlage V hoe om te gaan met kwel en inzijing, voor meer informatie zie ook www.glastuinbouwwaterproof.nl.

Mobiele oplossingen (in eigen beheer, BZG goedgekeurd, maar dan op 'wielen' gezet)

Indien gebruik wordt gemaakt van een eigen mobiele zuivering, moet deze voldoen aan de eisen die aan de standaard ('vaste') zuivering worden gesteld. Hierbij moet bij gebruik van de installatie dezelfde informatie worden overlegd aan bevoegd gezag als bij de standaard zuivering. Degene waar de installatie staat (en heeft gebruikt) moet kunnen aantonen dat het onderhoud is uitgevoerd (er hoort dus een logboek bij). Een logboek moet aanwezig zijn met de locaties waar de zuivering is toegepast (locatie, buffers, capaciteit, juiste aansluitingen, draaiuren, onderhoud, etc.)

Tip: Vraag of de ondernemer het bevoegd gezag uitnodigt bij lozen wanneer gebruik wordt gemaakt van de installatie.

Let op: de UO-registratie blijft van kracht. Daar haal je de emissiecijfers uit voor stikstof en fosfaat.

Ook voor bedrijven die een mobiele zuivering inhuren, gelden de hierboven genoemde eisen.

Onvoorziene omstandigheden

In Art. 17.2 Wm is opgenomen dat ondernemers onvoorziene omstandigheden moeten melden bij bevoegd gezag. Adviseer de tuinder om altijd contact op te nemen met het bevoegd gezag. Bij lozen op oppervlaktewater neem contact op met het waterschap. Bij lozen op riolering neem contact op met de omgevingsdienst (gemeente).

Hoofdstuk 3 Collectieven

Inleiding

Een glastuinbouwbedrijf kan aangesloten zijn bij een collectieve voorziening om op die manier te voldoen aan de zuiveringsplicht. Collectieven die voor 1 januari 2018 al in werking waren hebben geen maatwerk aangevraagd. Collectieven die uitstel hebben aangevraagd zodat ze meer tijd hadden voor de realisatie, hebben middels maatwerk dat uitstel gekregen.

COLLECTIEF MET MAATWERK

Tot uiterlijk 1 januari 2021

Een collectief dat op 1 januari 2018 nog niet in werking was, heeft maatwerk aan moeten vragen om uitstel te verkrijgen tot maximaal 1 januari 2021. In het maatwerk zijn mogelijk voorwaarden opgenomen waar in de periode tot realisatie aan moet worden voldaan. Het betreft dan m.n.:

- Het nemen van investeringsbeslissingen
- Het opzetten van een systeem voor verrekening van de kosten (al dan niet via een rechtspersoon)
- Het aanvragen van een goedkeuring door de BZG

Aan de bedrijven die bij een collectief zijn aangesloten zullen gedurende de periode van uitstel geen sancties worden opgelegd voor het ongezuiverd lozen van drainwater bij substraatteelt, drainagewater bij grondgebonden teelt en filterspoelwater indien voor het spoelen van het filter drain(age)water of bemest gietwater wordt gebruikt, ook als de zuiveringsplicht per 01-01-2018 in het Wettelijk Gebruiksvoorschrift is vermeld. Dit betekent in de praktijk dat de bij een collectief aangesloten bedrijven gewasbeschermingsmiddelen mogen blijven gebruiken tenzij in het Wettelijk Gebruiksvoorschrift voorschriften zijn opgenomen die strenger zijn dan het Activiteitenbesluit.

Na 1 januari 2021

Voor 1 januari 2021 moet de collectieve zuiveringsinstallatie zijn gerealiseerd of het collectief is opgeheven. Indien de collectieve zuiveringsinstallatie is gerealiseerd, is het toezicht vergelijkbaar met het toezicht op een collectief zonder maatwerk (zie hierna). Indien het collectief is opgeheven, moeten de voormalig deelnemende glastuinbouwbedrijven een eigen oplossing hebben doorgevoerd (nul-lozing, mobiele zuivering of een individuele zuiveringsinstallatie).

COLLECTIEF ZONDER MAATWERK

Een collectief kan ook bestaan zonder maatwerk, namelijk als zij de collectieve voorziening voor 1 januari 2018 gereed hebben. Het belangrijkste controlepunt is de overeenkomst met de collectieve zuiveringsinstallatie of een vergelijkbaar document /afspraak, waaruit blijkt dat het te zuiveren water van het betreffende bedrijf door het collectief wordt verwerkt. Daarnaast moet er een schrijven op het bedrijf aanwezig zijn, waaruit blijkt dat de werking van de collectieve zuiveringsinstallatie is bewezen en dit door de BZG is getoetst of eigen onderzoek dat aantoont dat het zuiveringsrendement minimaal 95% bedraagt. De bedrijfsregistratie van het geloosde water moet redelijkerwijs overeenkomen met de hoeveelheid die door het collectief is gezuiverd; e.e.a. is door de ondernemer aan te tonen d.m.v. facturen van de collectieve voorziening.

Hoofdstuk 4 Wettelijk Gebruiksvoorschriften gewasbeschermingsmiddelen

Naast het Activiteitenbesluit geldt de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Wgb). Op het Wettelijk Gebruiksvoorschrift (WG) van gewasbeschermingsmiddelen kunnen (aanvullende/strengere) voorschriften met betrekking tot waterzuivering staan. Een dergelijk middel mag alleen gebruikt worden als aan deze aanvullende voorschriften wordt voldaan. Een voorbeeld van een middel met aanvullende voorschriften zijn de imidaclopridhoudende middelen, waaronder Admire, Kohinor 700 WG, Gaucho Tuinbouw en Wopra Imidacloprid 70 WG. Het gebruik van deze middelen in de bedekte teelt¹ is per 15 maart 2017 verboden, tenzij een teler kan aantonen dat hij geen afvalwater met gewasbeschermingsmiddelen loost of het te lozen afvalwater met tenminste 99,5% zuivert en de zuiveringsapparatuur op de juiste wijze gebruikt en onderhoudt. Dit moet controleerbaar zijn en geborgd met een certificaat.

Let op! Er kan een certificaat zijn dat er niet wordt geloosd vanuit het bedrijf (afgegeven door MPS, op dit moment (februari 2018) nog in ontwikkeling) óf een certificaat waarmee de ondernemer aantoont dat het bedrijf over een BZG goedgekeurde installatie beschikt en dat het bedrijf voldoet aan de voorwaarden uit het Wettelijk Gebruiksvoorschrift voor wat betreft de zuiveringsplicht (afgegeven door MPS). Bovendien komt, om misbruik te voorkomen, het gebruik van alle imidaclopridhoudende middelen met kastoepassingen onder het systeem van gecontroleerde distributie.

Voor glastuinbouwbedrijven die zijn aangesloten bij een collectieve zuiveringsvoorziening en hiervoor uitstel hebben aangevraagd en maatwerk hebben gekregen, geldt dat zij tot uiterlijk de in het maatwerk genoemde datum het afvalwater dat gewasbeschermingsmiddelen bevat, niet hoeven te zuiveren voorafgaand aan lozing. Als op het Wettelijk Gebruiksvoorschrift echter strengere voorschriften staan t.o.v. het Activiteitenbesluit, dan moet hier ook aan voldaan worden. Als niet aan deze specifieke voorschriften kan worden voldaan, dan mag het betreffende middel niet toegepast worden.

Op het Wettelijk Gebruiksvoorschrift wordt niet gesproken over glastuinbouw, maar over bedekte teelt. De definitie voor bedekte teelt is breder dan glastuinbouw en omvat ook teelten en bouwwerken die niet tot de glastuinbouw worden gerekend. Voorbeelden hiervan zijn rolkassen, schuurkassen, tunnelkassen en de teelt van paddenstoelen en witlof in bedekte ruimten.

Overtredingen van het Wettelijk Gebruiksvoorschrift (overtredingen van de Wgb) worden overeenkomstig het NVWA interventiebeleid afgehandeld. Naast de NVWA kunnen de waterschappen ook toezicht houden op de wettelijk gebruiksvoorschriften.

Bij een aantal gewasbeschermingsmiddelen, zoals Vertimec Pro, staat nog wel een waterzuiveringsvoorschrift op het etiket, maar deze is in overeenstemming met het Activiteitenbesluit gebracht. Bedrijven in de collectieven kunnen dit middel wel toepassen in de periode waarvoor het maatwerk is verleend. Is het WG strenger dan de zuiveringsplicht in het Activiteitenbesluit dan kan het middel niet worden toegepast door de tuinders in het collectief.

Raadpleeg voor het actuele en volledige Wettelijk Gebruiksvoorschrift de 'toelatingendatabank' op website van het Ctgb, www.ctgb.nl

¹ Het Ctgb geeft de volgende definitie voor bedekte teelt: Teelten die onder glas of plastic worden uitgevoerd, waarbij geen continu open contact met de atmosfeer is. Hieronder vallen ook teelten in bedekte ruimten niet zijnde kassen of tunnels.

Bijlage I Gewasbeschermingsmiddelen die niet onder de zuiveringsplicht vallen

<https://www.glastuinbouwwaterproof.nl/nieuws/welke-middelen-vallen-niet-onder-de-zuiveringsplicht/>

2017-11-27 Middelen
die niet onder zuiveri

Bijlage II Landelijke Handhavingsstrategie

<https://www.infomil.nl/onderwerpen/integrale/handhaving/landelijke/>

Bijlage III Aanpak aantonen nullozing

Zie voor de meest recente versie altijd de website:

<https://www.glastuinbouwwaterproof.nl/zuiveringsplicht/>

https://www.glastuinbouwwaterproof.nl/content/5Zuiveringsplicht/doc/Artikelen/170320_nullozing_werkwijze_def_PDG.PDF

https://www.glastuinbouwwaterproof.nl/content/5Zuiveringsplicht/doc/Artikelen/170320_nullozing_bezoekverslag_def_PDG.PDF

2017-11-27
nullozing_werkwijze_

Bijlage IV Toezicht

Dit document is geschreven om de toezichthouder inzicht te geven om een controle op de waterstromen en zuiveringstechniek te kunnen uitvoeren. Het gaat dus om een toezichthouder die basiskennis (of meer) van de glastuinbouwsector heeft.

Zonder inzicht in de waterstromen is het beoordelen van de lozings situatie en de zuiveringstechnieken zeer lastig.

Definities zoals in dit stuk staan sluiten aan op het Activiteitenbesluit.

Substraatteelt en grondgebonden teelt (en deels mobiele zuivering)

Het gaat in dit hoofdstuk over glastuinbouw die een *substraatteelt* en *grondgebondenteelt* toepast. Er is een korte onderverdeling gemaakt in de vorm van:

- Algemeen;
- Waterstromen;
- Algemene info zuivering;
- Extra aandachtspunten.

Algemeen

- Wat is de wijze van teelt (liggen er draingoten, staat de teelt op de grond, teelttafels?)

Inzicht kunnen geven in hoe “vuil” het water kan zijn wat gezuiverd zal moeten worden. Dit kan invloed hebben op de werking van voorfiltratie van de zuivering.

- Op grond waarvan is de zuivering gedimensioneerd.

Het gesprek aangaan om te vragen op basis van welke gegevens/berekening de tuinder zijn zuivering heeft geïnstalleerd. Meteen een punt om de UO te controleren op de juistheid. Zijn de silo's afgestemd op de bedrijfsvoering?

Waterstromen:

- Overtollig gietwater (ook wel *drainwater*, voor substraatteelt, of drainagewater voor grondgebondenteelt, genoemd)

Inzichtelijk krijgen van de waterstromen die ook gezuiverd geloosd moeten worden (let op: dit is dus ook een overstort uit een drainput)

- In beeld brengen terugspoelwater filters

Beoordelen met welk water de filters worden gespoeld, indien met drainwater/ bemest gietwater gebeurd: zuiveren

- Incidentele waterstromen

Inzicht krijgen in welke waterstromen af en toe voorkomen op het bedrijf zoals bijvoorbeeld bij een teeltwisseling om te kunnen beoordelen of de betreffende waterstroom gezuiverd moet worden voorafgaand aan de lozing.

Algemene info zuivering

- Wat voor type en nummer zuivering is er aanwezig

Controleren of de installatie (naam en type) op de BZG lijst staat. Ook meteen controleren of de zuivering ook dienst doet als ontsmetter (voor hergebruik).

Kijk of de zuivering overeenkomt met het informatieblad (ook aandacht voor de voorfiltratie). Kijk ook of er aanpassingen zijn uitgevoerd (in geval van aanpassing kan goedkeuring vervallen zijn).

Kijk hiervoor op het informatieblad van de zuivering (Cruciale punten zijn aangegeven).

- “logboek” zuivering inzien (Onderhoud installatie, Inzien storingen?)

Om zo te kunnen beoordelen of de zuivering goed ingezet wordt (kijk naar de draaiuren en het aantal gezuiverde kuubs).

Ook is het belangrijk om te kijken of het onderhoud uitgevoerd wordt en door wie / welk bedrijf (denk aan het vervangen van de UV lampen of een ander type voorfiltratie). Kijk ook naar de datum van de plaatsing.

Tip: Vraag de ondernemer om de logging in de PLC in te zien (uren, storingen, aantal kuubs)

- Hoe wordt de zuivering (inwendig) schoongemaakt?

Beoordelen waar het afvalwater van het schoonmaken naartoe gaat. Bij een UV zal vaak een zuurspoeling uitgevoerd worden om de reactorbuizen schoon te krijgen. Let op: dit geeft vaak een zeer lage pH-waarde. Bij een lage pH-waarde mag dit niet direct geloosd worden in het riool (meestal bij een pH lager dan 6,5, maar check dit in de gemeentelijke verordening, hier kan verschil in zitten). Het informatieblad van de zuivering kan je helpen om dit item te beoordelen.

- Wat voor water wordt gebruikt om de voorfiltratie van de zuivering te spoelen?

Dit moet in het bedrijf blijven, of alsnog gezuiverd worden, indien water met gewasbeschermingsmiddelen gebruikt wordt.

Extra aandachtspunten:

- Overstorten uit putten en silo's/bassins

Is het inzichtelijk uit welke silo's geloosd kan worden. Dit om te beoordelen wat voor lozing dit is en om te kijken of deze gezuiverd moet worden.

- Aansluiting vuilwaterriool (0,5 m³/ha/uur)

Het rioolcapaciteit is vaak beperkt terwijl de capaciteiten van de zuiveringen groter zijn (toepassen van een rioolbuffer kan nodig zijn)

- Inzien registratie toepassen gewasbeschermingsmiddelen (hoeft niet altijd)

Weten wanneer middelen toegepast zijn en ook om te beoordelen of hij inderdaad zijn drainwater moet zuiveren. Vanuit de toelating (wettelijk gebruikers voorschrift) kan het zijn dat er een ander zuiveringsrendement verlangd wordt (bevoegdheid waterschap/ NWWA).

Bijlage V Werkwijze voor maatwerk in geval van kwel en/of inzijing

Zie voor de meest recente versie altijd de website Glastuinbouwwaterproof:

<https://www.glastuinbouwwaterproof.nl/zuiveringsplicht/>

https://www.glastuinbouwwaterproof.nl/content/5Zuiveringsplicht/doc/Artikelen/22117_kwel_inzijing_werkwijze_maatwerk_def.pdf

Werkwijze voor maatwerk bij de zuiveringsplicht in geval van kwel en/of inzijing

Versie 3.1 d.d. 27-09-2017

Auteurs: Guus Meis / Daan van Empel

Samenvatting

In het Hoofdlijnenakkoord Waterzuivering Glastuinbouw is opgenomen dat er met ingang van 1 januari 2018 een zuiveringsplicht gaat gelden voor glastuinbouwbedrijven. Deze zuiveringsplicht is in het Activiteitenbesluit opgenomen en treedt naar verwachting medio oktober 2017 formeel in werking. Voor glastuinbouwbedrijven die in de grond telen en waar het door kwel en/of inzijing water ondoelmatig is om ten minste 95% van de werkzame stoffen te verwijderen, is afgesproken dat het bevoegd gezag maatwerk kan verlenen.

Voor ondernemers en het bevoegd gezag (gemeenten omgevingsdiensten en Waterschappen) is er behoefte aan duidelijkheid over de situaties waarbij er sprake is van zodanige kwel en/of inzijing dat het zuiveren van het drainagewater ondoelmatig is. In die gevallen kan het bevoegd gezag bij maatwerkvoorschrift afwijken van de verplichting om ten minste 95% van de werkzame stoffen uit het afvalwater te verwijderen. In dit document wordt een voorstel gedaan voor een methode om ondoelmatigheid te bepalen om daarmee maatwerk te kunnen verlenen daar waar noodzakelijk.

De volgende uitgangspunten worden gebruikt om ondoelmatigheid vast te stellen:

- Criterium voor ondoelmatigheid is een factor 1,5 voor de verhouding tussen drainagewater en toegediend gietwater. Als de factor 1,5 wordt overschreden is er sprake van veel kwel en/of inzijing en is zuiveren ondoelmatig. Dit wordt bepaald voor 13 periode van 4 weken in een jaar
- Het percentage drain (het percentage van het gewas-waterverbruik dat om verschillende redenen te veel wordt gegeven) ligt in de praktijk gemiddeld onder de 25%. 25% is het worst case uitgangspunt in de berekening.
- Uitgangspunt op bedrijfseconomische gronden is dat 0,75 m³/uur/ha de maximum capaciteit van een zuivering is die kan worden verplicht.

Grondgebonden teelten kunnen in 4 categorieën worden ingedeeld, te weten:

1. Bedrijven zonder lozing van drainagewater. Hiervoor geldt geen zuiveringsplicht m.b.t. het drainagewater en is geen maatwerk nodig.
2. Bedrijven waar kwel en/of inzijing geen doorslaggevende rol speelt, omdat bij een zuivering van 0,75 m³/uur/ha geen drainagewater ongezuiverd wordt geloosd en dus geen maatwerk nodig is.
3. Bedrijven waar kwel en/of inzijing periodiek tot problemen leidt, maar bij een zuivering van 0,75 m³/uur/ha alleen het overtollige drainagewater ongezuiverd lozen. Hiervoor is maatwerk nodig.

4. Bedrijven waar het hele jaar sprake is van veel kwel en/of inzijing en zuivering ondoelmatig is. Hiervoor is maatwerk nodig.

Redeneerlijn voor maatwerk (categorie 3 en 4):

- Wanneer in 1 of meer periodes van 4 weken een zuiveringsinstallatie met een capaciteit van 0,75 m³/uur/ha niet volstaat om al het drainagewater te zuiveren, kan er maatwerk worden verleend. Dit betekent dat een deel van het afvalwater ongezuiverd op het riool of oppervlaktewater mag worden geloosd. Het zuiveringsrendement blijft hiermee aanzienlijk.
- Wanneer in alle 13 periodes van 4 weken de verhouding tussen drainagewater en gietwater $\geq 1,5$ is, kan het bedrijf maatwerk aanvragen. In de aanvraag dient de teler aan te geven hoe hij de lozingssituatie zal aanpakken. Dat kan onder andere door een andere teeltwijze (b.v. los van de ondergrond), de aanleg van dubbele drainage of het verplaatsen of beëindigen van het bedrijf. Na overleg wordt door het bevoegd gezag de termijn vastgelegd voor de aanpak van de lozing. Daarbij kan worden aangesloten bij de reguliere overgangstermijn voor bedrijfsverplaatsing van 15 jaar of bij de eindtermijn van de Kaderrichtlijn Water (2027) die ook aansluit bij de ambitie van het Platform Duurzame Glastuinbouw om in 2027 een nagenoeg nullozing te realiseren, wat een overgangstermijn van 10 jaar betekent. Als het voorgaande geen passende oplossing biedt, kan het bevoegd gezag een zuivering met een capaciteit van 0,75 m³/uur/ha voorschrijven.
- Voor bedrijven met een grondteelt die zich nieuw vestigen, geldt dat er geen maatwerk kan worden verleend voor het ongezuiverd lozen van drainagewater wanneer in alle 13 periodes van 4 weken de verhouding tussen drainagewater en gietwater $\geq 1,5$ is.

Voor slechts ca. 238 ha (2,4% van het totale areaal glastuinbouw) is een grote kans op kwel en/of inzijing en is er in ieder geval behoefte aan maatwerk.

Ondernemers houden zich aan bestaande registratieverplichtingen. Aanvullende voorwaarde bij het verlenen van maatwerk voor kwel en/of inzijing is een wekelijkse registratie van de watergift in plaats van eens in de vier weken. Het bevoegd gezag controleert bij ontvangst van de aanvraag of de ondernemer volgens de UO-database voldoet aan de registratie- en rapportageplicht en houdt hier toezicht op (bv. bij steekproefsgewijze bedrijfsbezoeken).

Achtergrond

In het Hoofdlijnenakkoord Waterzuivering Glastuinbouw en de bijbehorende synchronisatie met de Wettelijke Gebruiksvoorschriften is opgenomen dat er met ingang van 1 januari 2018 een zuiveringsplicht gaat gelden voor glastuinbouwbedrijven wanneer er drainwater (substraatteelt), drainagewater (grondteelt) en/of filterspoelwater (bij terugspoelen met drain(age)water of bemest gietwater) wordt geloosd op oppervlaktewater of riolering. De zuiveringsplicht wordt in het Activiteitenbesluit opgenomen (publicatie 14 juli 2017) en naar verwachting zal de wijziging van die wetgeving op 1 oktober 2017 formeel in werking treden.

In het hoofdlijnenakkoord is afgesproken dat in het Activiteitenbesluit voor bevoegd gezag de mogelijkheid wordt opgenomen om bij maatwerkvoorschrift af te wijken van de zuive-

ringsplicht indien het door kwel of inzijgend water ondoelmatig is om ten minste 95% van de werkzame stoffen, die bestaan uit organische verbindingen, uit het afvalwater te verwijderen.

In het Activiteitenbesluit milieubeheer (d.d. 14 juli 2017) is de volgende tekst opgenomen: *“Artikel 3.64a lid 7. Het bevoegd gezag kan bij maatwerkvoorschrift afwijken van het eerste lid voor lozingen van drainagewater, afkomstig van de teelt waarbij gewassen op materiaal groeien dat in verbinding staat met de ondergrond, indien door kwel of inzijgend water het ondoelmatig is om ten minste 95% van de werkzame stoffen, die bestaan uit organische verbindingen, uit het afvalwater te verwijderen.”*

Vanuit ondernemers en toezichthouders (bevoegd gezag) is er behoefte aan duidelijkheid over de situaties waarbij er sprake is van zodanige kwel en/of inzijging dat het zuiveren van het drainagewater ondoelmatig is. In die gevallen kan bevoegd gezag bij maatwerkvoorschrift afwijken van de verplichting dat al het drainagewater, voorafgaand aan het lozen, door een zuiveringsvoorziening geleid moet worden die ten minste 95% van de werkzame stoffen uit het water verwijdert.

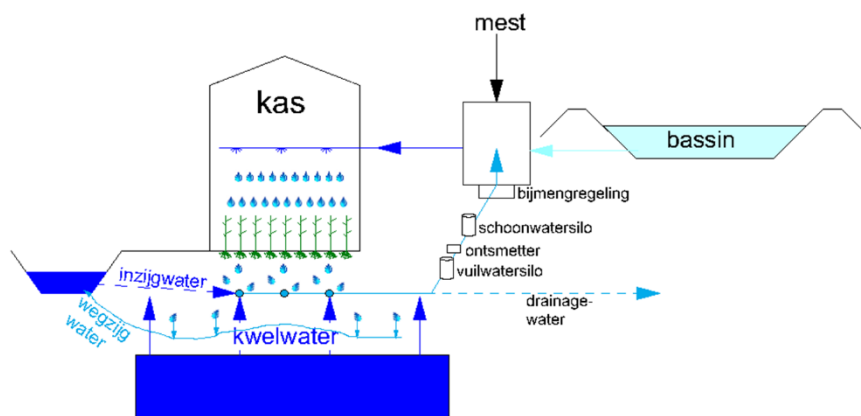
Afhankelijk van of de lozing op oppervlaktewater of riolering plaatsvindt zijn in Nederland de waterschappen respectievelijk de gemeenten/omgevingsdiensten op basis van het Activiteitenbesluit de toezichthoudende instanties als het gaat over lozingen. De NVWA is m.n. de toezichthoudende instantie als het gaat over juist gebruik van de gewasbeschermingsmiddelen volgens het Wettelijk Gebruiksvoorschrift. Voor de water-gerelateerde voorschriften in een Wettelijk Gebruiksvoorschrift zijn ook de waterschappen een toezichthoudende instantie.

Doelstelling van dit document is om helderheid te scheppen voor ondernemers en toezichthouders wanneer er sprake is van zodanige (overmatige) kwel en/of inzijging dat een verzoek kan worden ingediend voor het verlenen van maatwerk. Daarnaast zal ingegaan worden op de eventuele alternatieve voorschriften die in de betreffende situaties kunnen worden toegepast.

Grondteelten zonder aanwezigheid van drainage vallen buiten de scope van de zuiveringsplicht, ook als de watergift groter is dan de gewasverdamping. Voor die teeltwijze is dus ook niets opgenomen in de werkwijze die in dit document wordt beschreven. Op dit type grondteelten is de zorgplicht van toepassing en daarvoor is eerder al een werkwijze opgesteld. Deze werkwijze (checklist meststoffenverbruik grondgebonden teelten bij overschrijding signaalwaarden) is te vinden op de website glastuinbouwwaterproof.nl bij Grond -> Teelt en bemesting.

Verschijningsvormen

Dit document gaat in op situaties bij grondteelten waarbij sprake is van lozen van drainagewater en waarbij het door kwel en/of inzijgend water ondoelmatig kan zijn om al het water met ten minste 95% te zuiveren alvorens het wordt geloosd. Kwel en inzijgend water kunnen het drainagewater kwantitatief en kwalitatief beïnvloeden.

Figuur 1. Schematische weergave situatie kwel en inzijging

KWEL

Kwel betekent letterlijk: “water dat door de grondslag van een dijk dringt, doorsijpelend water”.

Kwel bestaat uit zout water als het doorsijpelende water afkomstig is van de zee of andere zoute wateren. Dit komt bijvoorbeeld voor bij glastuinbouwbedrijven in het Westland die in de buurt van de kust zijn gelegen.

Kwel bestaat uit zoet water als het doorsijpelende water afkomstig is van rivieren of hoger gelegen zoet watervoorraden. Zoete kwel vanuit de rivier kan bijvoorbeeld voorkomen in de gebieden rondom de grote rivieren. Zoete kwel vanuit zoet watervoorraden kan bijvoorbeeld voorkomen rondom de Utrechtse heuvelrug en Veluwe, maar ook in Oost-Brabant en Limburg.

Kwel kan periodiek optreden (b.v. alleen bij hoog water in een bepaalde rivier) en continu (b.v. vanuit zee of in diepe droogmakerijen).

De mate waarin kwel optreedt is o.a. afhankelijk van de bodemgesteldheid. Een zandige ondergrond laat gemakkelijker water door dan zware klei.

INZIJGING

Inzijging betekent letterlijk: “het deel van het neerslagoverschot dat via de ondergrond afstroomt en elders weer naar boven komt”. Waar kwel doorgaans een langere stroombaan heeft, wordt inzijging gekenmerkt door een kortere stroombaan. Inzijging wordt in de praktijk gebruikt voor oppervlaktewater dat in het drainagestelsel terecht komt door een verschil in niveau tussen slootwaterpeil en de ligging van de drainage. Bij inzijging is er in vrijwel alle gevallen sprake van zoet water.

Inzijging kan zowel periodiek als continu optreden. Bij een tijdelijk hoog slootwaterpeil door (extreme) neerslag is inzijging periodiek. Bij een slootwaterpeil dat altijd hoger is dan de drainagediepte is sprake van continue inzijging. De mate waarin inzijging optreedt is o.a. afhankelijk van de bodemgesteldheid. Een zandige ondergrond laat gemakkelijker water door dan zware klei.

Omvang van de problematiek

In de rapportage “Verkenning kwel-beperkende maatregelen voor grondgebonden kasteelt” van WageningenUR (2015, rapport GTB-1359) wordt aangegeven dat er ca. 1.700 ha grondgebonden kasteelt is in Nederland. Dit betreft ongeveer 17% van het totale oppervlak kasteelten volgens het CBS (Statline, 2015). Het areaal grondgebonden kasteelt is te verdelen in:

- 1.275 ha bloemisterij
- 325 ha groenten
- 100 biologische teelt

De categorie biologische teelt wordt apart benoemd om deze inzichtelijk te maken. Biologische teelt moet namelijk in de grond plaatsvinden om biologische teelt te mogen heten. In bijna alle glastuinbouwgebieden komen grondgebonden kasteelten voor. Per gebied is er een groot verschil in het aandeel grondgebonden kasteelten. Gebieden waar relatief veel grondgebonden kasteelt voorkomt, zijn:

- Westland / De Kring
- Rivierengebied
- Zuid-Hollandse eilanden
- Aalsmeer, de Venen, Noord-Holland-noord

De hydrologie in de ondergrond is in belangrijke mate bepalend of er een kans is op kwel en/of inzijging. In de Verkenning kwel-beperkende maatregelen voor grondgebonden kasteelt wordt de volgende onderverdeling gemaakt:

- 14% van het areaal heeft een hoge grondwaterstand en daarmee een grote kans op kwel en/of inzijging
- 53% van het areaal heeft een grondwaterstand van ca. 1 m onder maaiveld en daarmee een laag risico op kwel en/of inzijging
- 33% van het areaal heeft een (vrij) diepe grondwaterstand en daarmee geen risico op kwel en/of inzijging

Concluderend kan gesteld worden dat slechts 238 ha (2,4% van het totale areaal glastuinbouw) een grote kans heeft op kwel en/of inzijging. Dit is m.n. de categorie bedrijven waar het maatwerk voor is bedoeld.

Effecten

Zoute kwel levert zowel kwalitatief als kwantitatief problemen op. Doordat het drainage-water zouter wordt, kan het minder goed worden hergebruikt. Hergebruik van te veel brak of zout drainagewater leidt tot verzilting van de bodem, waarna het zout moet worden weggespoeld met grote hoeveelheden zoet gietwater. Voorkomen van verzilting is beter dan na verzilting de bodem te moeten doorspoelen.

Daarnaast kan het in geval van zoute kwel noodzakelijk zijn om een hogere watergift aan te houden, zodat voorkomen wordt dat de zoute kwel de wortelzone van het gewas bereikt en schade kan veroorzaken.

Zoete kwel en inzijging zijn niet altijd negatief. Afhankelijk van de samenstelling wordt de kwaliteit van het drainagewater vaak niet slechter. De grootte van de kwel of inzijging kan echter zodanig zijn, dat het water kwantitatief niet allemaal hergebruikt kan worden binnen de bedrijfsvoering.

Ondoelmatigheid

Bij grondgebonden teelten waar deze werkwijze voor is opgesteld, zijn er 4 categorieën te onderscheiden, te weten:

1. Bedrijven zonder lozing van drainagewater
2. Bedrijven waar kwel en/of inzijing geen doorslaggevende rol speelt
3. Bedrijven waar kwel en/of inzijing periodiek tot problemen leidt
4. Bedrijven waar het hele jaar sprake is van veel kwel en/of inzijing

Ad.1 BEDRIJVEN ZONDER LOZING VAN DRAINAGEWATER

Hierbij zijn 2 situaties mogelijk.

- Bedrijven zonder drainagesetel. Deze bedrijven vallen onder de zorgplicht van het Activiteitenbesluit, maar niet onder de zuiveringsplicht.
- Bedrijven zonder lozing waarbij al het drainagewater kan worden hergebruikt. Er is geen sprake van lozing en dus ook geen sprake van ondoelmatigheid. Als op deze bedrijven ook geen filterspoelwater wordt geloosd (uitgaande van bemest water) b.v. door het her te gebruiken, hebben deze bedrijven geen zuiveringsinstallatie nodig.

Ad. 2 BEDRIJVEN WAAR KWEL EN/OF INZIJING GEEN DOORSLAGGEVENDE ROL SPEELT

Bedrijven waarbij de zuiveringscapaciteit 0,75 m³/uur/ha (nodig om maatwerk te kunnen verlenen om drainagewater ongezuiverd te mogen lozen) niet nodig is vallen in de categorie van bedrijven waar kwel en/of inzijing geen doorslaggevende rol speelt. Aangezien deze bedrijven geen ongezuiverd drainagewater lozen, hoeven deze bedrijven geen maatwerk aan te vragen.

Ad. 3 BEDRIJVEN WAAR KWEL EN/OF INZIJING PERIODIEK TOT PROBLEMEN LEIDT

Voor bedrijven die periodiek (1 of meer periodes, maar minder dan 13) veel kwel en/of inzijing hebben, wordt een zuivering voorgeschreven met een rendement van 95% zoals bedoeld in het Activiteitenbesluit. Uit praktijkberekeningen is gebleken dat de capaciteit van de benodigde zuiveringsinstallatie in die perioden disproportioneel groot kan zijn. Er kan maatwerk worden verleend voor het drainagewater dat ongezuiverd wordt geloosd onder de voorwaarde dat er een zuiveringsinstallatie wordt gebruikt met een capaciteit van 0,75 m³/uur/ha. Om inefficiënte zuivering en disproportionele kosten te voorkomen is de capaciteit van deze installatie vastgesteld/gemaximaliseerd op 0,75 m³/uur/ha. Deze dimensionering is gekozen om zo dicht mogelijk bij 95% verwijdering te blijven en is zelfs groter dan de maximale afvoercapaciteit van de riolering in veel glastuinbouwgebieden. Deze dimensionering is 6 maal zo groot als de capaciteit van de installatie die vergelijkbare bedrijven zonder kwel en/of inzijing nodig hebben. Hiermee is dus ten gunste van de waterkwaliteit de limiet opgezocht van wat bedrijfseconomisch verantwoord is. Uit de praktijkberekeningen is tevens gebleken dat de gemaximaliseerde capaciteit in sommige periodes met een ondoelmatigheidsfactor van meer dan 1,5 voldoende is om al het te lozen drainagewater te zuiveren. Gemiddeld over een jaar benadert hierdoor het zuiveringsrendement de 90% op bedrijven met kwel en/of inzijing.

Ad. 4 BEDRIJVEN WAAR HET HELE JAAR SPRAKE IS VAN VEEL KWEL EN/OF INZIJING

Als om kwalitatieve of kwantitatieve redenen het drainagewater niet meer hergebruikt kan worden, mag het water geloosd worden. In principe moet het te lozen water, voorafgaand aan de lozing, per 1-1-2018 gezuiverd worden (dit kan ook via een collectieve voorziening uiterlijk per 1-1-2021).

Als de hoeveelheid drainagewater (4-wekelijkse bepaling) in alle 13 periodes per jaar anderhalf maal zo groot is als de watergift, is er sprake van ondoelmatigheid.

Er is voor de bepaling van ondoelmatigheid bewust gekozen voor een factor die bepaald kan worden aan de hand van watergift en totale hoeveelheid drainagewater. Op deze manier wordt namelijk de factor hergebruik buiten beschouwing gelaten. De factor hergebruik werkt omgekeerd evenredig in de bepaling van ondoelmatigheid. Een ondernemer die goed bezig is en veel drainagewater hergebruikt zou niet in aanmerking komen voor maatwerk, terwijl een ondernemer die weinig drainagewater hergebruikt wel in aanmerking zou komen. Met de huidige berekeningsmethodiek kan hergebruik de benodigde capaciteit van de zuiveringsinstallatie beperken.

In dit geval kan de ondernemer maatwerk aanvragen om geen zuiveringsinstallatie te hoeven plaatsen. Het bevoegd gezag kan wel met het bedrijf overeenkomen c.q. als maatwerkvoorschrift opleggen, dat het bedrijf op termijn de lozing van dit drainagewater moet beëindigen. Dit kan betekenen dat binnen de afgesproken termijn de bedrijfsvoering moet worden aangepast (andere teelt, uit de grond telen of aanleg van een dubbel drainagesysteem). Ook kan de teler besluiten dat binnen de afgesproken termijn de bedrijfsactiviteit wordt beëindigd of elders wordt voortgezet waar kwel en/of inzijing geen of een mindere rol spelen. Hierbij kan worden aangesloten bij een reguliere overgangstermijn voor bedrijfsverplaatsing van 15 jaar. Een andere mogelijkheid is een overgangstermijn van 10 jaar, waarmee aangesloten wordt bij de ambitie van het Platform Duurzame Glastuinbouw dat de glastuinbouw in 2027 nagenoeg emissievrij is. Dit is ook de eindtermijn van de Kaderrichtlijn Water. Als dit geen passende oplossing is, zal het bevoegd gezag een zuivering voorschrijven zoals bedoeld in het Activiteitenbesluit met een capaciteit van 0,75 m³/uur/ha (zie Ad. 3). Het zuiveringsrendement kan in deze gevallen teruglopen tot ca. 65%.

WORST-CASE BENADERING

De laatste jaren zijn steeds meer ondernemers gewasgericht water gaan geven. Het percentage drain (het percentage van het gewas-waterverbruik dat om verschillende redenen te veel wordt gegeven) ligt gemiddeld onder de 25%. Bij de berekening van de bovengenoemde zuiveringsrendementen is gewerkt met een berekende hoeveelheid drain, waarvoor 25% van de watergift wordt genomen. Enerzijds is de werkwijze op deze manier eenvoudig gehouden. De watergift moet al in het kader van het Activiteitenbesluit gemeten en geregistreerd worden. Door een percentage van de watergift te nemen hoeft er niet per bedrijf te worden gewerkt met ingewikkelde parameters als instralings-gerelateerde verdamping.

Anderzijds wordt hiermee een worst-case benadering gehanteerd, aangezien in de praktijk het gemiddelde drainpercentage onder de 25% ligt. Dat betekent dat de gerealiseerde zuiveringsrendementen in de praktijk hoger zullen zijn dan de berekeningen die als voorbeelden voor deze werkwijze zijn uitgevoerd.

Werkwijze

Het is al wettelijk verplicht om de watergift te meten en te registreren in vierweekse periodes. Dit resulteert in 13 registratiemomenten in het jaar.

De volgende werkwijze wordt aangehouden.

- Wanneer aan de hand van het rekenmodel alle 13 periodes van 4 weken de verhouding tussen drainagewater en gietwater $\geq 1,5$ is, dan is waterzuivering niet doelmatig en is het plaatsen en gebruik van een waterzuiveringsinstallatie in principe niet doelmatig. Het bedrijf heeft 2 opties: niet zuiveren maar na 10 / 15 jaar vervalt het maatwerk om ongezuiverd te mogen lozen en moet het bedrijf overgaan op een andere teeltwijze of verplaatsen. Als dit geen passende oplossing is, zal het bevoegd gezag een zuivering voorschrijven.

- Wanneer in 1 of meer periodes van 4 weken ongezuiverd drainagewater wordt geloosd ondanks dat er een zuiveringsinstallatie wordt gebruikt met een capaciteit van $0,75 \text{ m}^3/\text{uur/ha}$, kan er maatwerk worden verleend.

Bij periodieke ondoelmatigheid van de zuiveringsplicht moet alsnog zoveel mogelijk van het te lozen drainagewater worden gezuiverd, gebruik makend van de zuiveringsapparatuur die aanwezig is voor het te lozen drainagewater in de periode zonder kwel of inzijing. Indien de toevoer vanuit de verzamelput voor het drainagewater groter is dan de aanwezige zuiveringsapparatuur kan verwerken en de buffersilo dreigt te overstromen, dan mag het overige drainagewater rechtstreeks vanuit de verzamelput worden geloosd. Dat te lozen water moet wel apart gemeten en geregistreerd worden.

Belangrijke randvoorwaarden:

- De ondernemer moet beschikken over de registratie van watergift, hoeveelheid drainagewater en hoeveelheid hergebruikt drainagewater van minimaal 13 aaneengesloten perioden.
- Middels een berekening moet de ondernemer aantonen:
 - welk gedeelte van het drainagewater hij/zij kan hergebruiken
 - welk gedeelte van het drainagewater geloosd moet worden
 - welk gedeelte van het drainagewater ongezuiverd geloosd moet worden bij een zuiveringscapaciteit van $0,75 \text{ m}^3/\text{uur/ha}$.
- Als voorwaarde bij het maatwerk m.b.t. kwel en/of inzijing moet de watergift wekelijks worden gemeten en geregistreerd. Dit draagt bij aan het benodigde inzicht in de waterstromen i.r.t. de zorgplicht grondgebonden teelt.
- De ondernemer moet de “Checklist meststoffen” die geldt als invulling van de zorgplicht grondgebonden teelten, hebben ingevuld en beschikbaar hebben op het bedrijf voor inzage door bevoegd gezag.

Kader en controlepunten bevoegd gezag:

- Bevoegd gezag controleert bij ontvangst van de aanvraag of de ondernemer volgens de UO-database voldoet aan de registratie- en rapportageplicht.
- Bevoegd gezag controleert (al dan niet steekproefsgewijs) de ingediende gegevens; indien nodig vindt hiervoor een bedrijfsbezoek plaats.

Principe stappenplan toepassen maatwerk:

1. De ondernemer berekent de ondoelmatigheidsfactor en de benodigde capaciteit zuiveringsinstallatie voor minimaal 1 kalenderjaar aan de hand van de bedrijfseigen registratiegegevens.
2. De ondernemer dient een aanvraag maatwerk in waarin hij aangeeft:
 - a. Of zuivering voor zijn bedrijf ondoelmatig is (ondoelmatigheidsfactor alle 13 perioden van 4 weken meer dan 1,5) en of hij alsnog een zuivering van $0,75 \text{ m}^3/\text{uur/ha}$ wil plaatsen of zijn activiteit op termijn gaat aanpassen.
 - b. In welke perioden bij een zuiveringscapaciteit van $0,75 \text{ m}^3/\text{uur/ha}$ het bedrijf niet volledig aan de zuiveringsplicht kan worden voldaan
 - c. Hoeveel drainagewater er in dat geval gezuiverd geloosd wordt
 - d. Hoeveel drainagewater er ongezuiverd geloosd wordt

- e. Wat de mogelijke variatie kan zijn in m.n. de hoeveelheid drainagewater dat ongezuiverd wordt geloosd
3. Een uitdraai van het berekeningsprogramma maakt deel uit van de aanvraag maatwerk.
4. In geval van lozing op de riolering wordt de aanvraag ingediend bij de gemeente; in geval van lozing op oppervlaktewater wordt de aanvraag ingediend bij het waterschap. Als zowel op riolering als op oppervlaktewater wordt geloosd, stelt het bevoegd gezag waarbij de aanvraag wordt ingediend, het andere bevoegde gezag op de hoogte van ontvangst van de aanvraag en wordt de aanvraag zo goed mogelijk gecoördineerd behandeld.
5. Indien nodig legt het bevoegd gezag, na ontvangst van de aanvraag, een controlebezoek af om te controleren of de ingediende gegevens correct zijn.
6. Als de bedrijfssituatie voldoet aan de hiervoor omschreven voorwaarden voor ondoelmatigheid, wordt het maatwerk afgehandeld volgens de daarvoor geldende procedures.
7. Als het maatwerk voor het ongezuiverd lozen van drainagewater i.v.m. de ondoelmatigheid vanwege kwel en/of inzijging is verleend, moet de ondernemer de berekeningen onder punt 2 jaarlijks blijven uitvoeren en beschikbaar hebben op het bedrijf, zodat het bevoegd gezag daar toezicht op kan blijven uitvoeren.

2017-11-27
Maatwerkmodel_kwel

Bijlage VI Teeltwisseling

Tijdens de teeltwisseling kunnen er waterstromen ontstaan die er tijdens de reguliere teelt niet zijn. Hierna volgt een overzicht van die waterstromen en hoe er mee omgegaan kan worden in relatie tot de zuiveringsplicht.

Restant drain(age)water

De ondernemer kan de hoeveelheid resterend drain(age)water beperken door aan het einde van de teelt de watergift (en daarmee het drainpercentage) te verlagen. Tevens kan het gehalte NO₃/PO₄ verlaagd worden door dat te vervangen door chloride. Tijdens het laatste deel van de teelt moet dan wel de pH verlaagd worden en de verhouding ammonium - nitraat verhoogd worden om fosfaat en spoorelementen beschikbaar te houden.

Als er alsnog een restant drain(age)water over is, kan de ondernemer hergebruik in de nieuwe teelt overwegen (na ontsmetten en het verwijderen van organisch materiaal), maar dat zal maar zelden gebeuren.

Het restant drain(age)water dat geloosd wordt, moet voorafgaand aan de lozing gezuiverd worden. De lozing moet waar mogelijk plaatsvinden op de riolering en de lozing telt mee voor het bepalen van de emissie (te rapporteren bij het UO).

Slib uit silo's en bassins

Het ontstaan van slib in silo's en bassins kan gedeeltelijk voorkomen worden door de opslag af te dekken. Als er toch slib uit silo's en bassins vrijkomt, kan dat niet behandeld worden met de huidige zuiveringsapparatuur voor gewasbeschermingsmiddelen.

De vaste fractie van het slib kan wel afgescheiden worden door filtratie. Het vrijkomende water kan waarschijnlijk wel behandeld worden met zuiveringsapparatuur alvorens het (bij voorkeur op de riolering) geloosd wordt.

Een andere optie is dat het slib door een erkende verwerker wordt afgevoerd. Alleen als het slib vooraf geclassificeerd is als ongevaarlijk, kan het (vergelijkbaar met slootbagger) op open land verspreid worden.

Lekwater uit oud substraat

De ondernemer kan vooral bij steenwol het vrijkomen van lekwater uit oud substraat (wat uit de kas is gehaald en onoverdekt op het erf is gelegd) voor een belangrijk deel voorkomen door de watergift aan het einde van de teelt te beperken, waardoor het gewas het substraat "droog trekt".

Lekwater uit oud substraat kan gezien worden als drainwater en valt daarom onder de zuiveringsplicht. Dit lekwater kan opgevangen worden door het oude substraat op te slaan op een verlaagd gedeelte van het erf met een opvangput.

Om de hoeveelheid lekwater te beperken moet de opslag van oud substraat afgedekt worden bij (hevige) neerslag.

Een alternatief is het direct opslaan van het oude substraat in lekdichte containers.

Lekwater uit gewasresten

Lekwater uit gewasresten (uit de kas gehaald en op het erf opgeslagen) valt niet onder zuiveringsplicht. Het lekwater mag alleen geloosd worden op de riolering. Dit lekwater kan opgevangen worden door de gewasresten op te slaan op een verlaagd gedeelte van het erf met een opvangput.

Om de hoeveelheid lekwater te beperken moet de opslag van gewasresten afkomstig van de teeltwisseling afgedekt worden bij (hevige) neerslag.

Een eerste alternatief is het direct opslaan van de gewasresten in lekdichte containers.

Een ander alternatief is opslag op open grond (max. 2 weken) of opslag op open grond met een strooisellaag van minimaal 15 cm (max. 6 maanden). Zie opslag agrarische bedrijfsstoffen in het Activiteitenbesluit.

Lekwater uit gewasresten die tijdens de teelt vrijkomen mogen alleen op de riolering geloosd worden. Open containers kunnen op een apart (verlaagd) gedeelte van het erf worden geplaatst met een opvangput. De open container moet bij voorkeur worden afgeschermd (afgedekt of overdekte opstelling) voor (hevige) neerslag.

Restwater uit een perscontainer mag alleen naar de riolering worden afgevoerd.

Zuiveren (verwijderen van gewasbeschermingsmiddelen) van lekwater uit gewasresten is met de huidige zuiveringsapparatuur niet mogelijk.

Reinigingswater watergeefstelsel

De ondernemer kan tijdens de teelt vervuiling van het watergeefstelsel beperken door goede filtratie, doorspoelen van het stelsel (water moet opvangen en hergebruikt of gezuiverd worden voorafgaand aan lozing) en het gebruik van reinigingsmiddelen.

Tijdens de teeltwisseling wordt het watergeefstelsel gereinigd met middelen als loog, waterstofperoxide en zuur. Lichte vervuiling kan mechanisch worden verwijderd door afzuigen of doorspoelen.

Het reinigingswater moet altijd worden opgevangen (ook bij het verwijderen van eindkappen van druppelsslangen). Als het volledig gescheiden blijft van het drain(age)water is formeel de zuiveringsplicht niet van toepassing (aandachtspunt: let wel even op de pH van het water, ter bescherming van pomp en riolering). Als het gemengd wordt met drain(age)water, moet het mengsel wel gezuiverd worden voorafgaand aan lozing.

Reinigingswater teeltsysteem

De ondernemer kan de hoeveelheid reinigingswater beperken door zo min mogelijk water te gebruiken. Daarnaast kan hij overwegen om het reinigingswater (na ontsmetten en het verwijderen van organisch materiaal) her te gebruiken in de nieuwe teelt, maar dat zal sterk afhankelijk zijn van de eventueel gebruikte middelen.

Als het reinigingswater volledig gescheiden blijft van het drainwater is formeel de zuiveringsplicht niet van toepassing. Als het gemengd wordt met drainwater, moet het mengsel wel gezuiverd worden voorafgaand aan lozing. Bij teeltvloeren is vermenging met drainwater niet te voorkomen, dus dat reinigingswater moet altijd gezuiverd worden voorafgaand aan lozing.

Reinigingswater kas

Dit reinigingswater valt formeel niet onder de zuiveringsplicht. Water uit de condensgoten van de kas kan (i.v.m. de toegepaste reinigingsmiddelen) afgevoerd worden naar de riolering. Reinigingswater van de kas dat zich via het teeltsysteem mengt met drainwater, wordt beschouwd als drainwater en moet gezuiverd worden voorafgaand aan lozing.

Reinigingswater rolcontainers, fust e.d.

Hiervoor is doorgaans een aparte voorziening aanwezig. Dit reinigingswater valt formeel niet onder de zuiveringsplicht. Als er een zuiveringsinstallatie aanwezig is, kan wel geadviseerd worden om het reinigingswater te zuiveren voorafgaand aan de lozing.

Bijlage VII

Contactgegevens opstellers handreiking:

Leo Buijing (Omgevingsdienst Haaglanden): leo.buijing@odh.nl

Christ van Gorp (Waterschap Brabantse Delta): c.van.gorp@brabantsedelta.nl

Helma Hoff (LTO Nederland); helma.hoff@zlto.nl

Jaap Willem Kooistra (Omgevingsdienst Midden-Holland): jwkooistra@odmh.nl

Ben Kooy (Hoogheemraadschap van Rijnland): ben.kooy@rijnland.net

Haico Marsman (NVWA): h.marsman@nvwa.nl

Guus Meis (LTO Glaskracht Nederland): gmeis@ltoglaskracht.nl

Marianne Mul (Unie van Waterschappen): mmul@uvw.nl

René Rijken (Waterschap Brabantse Delta): mrijken@brabantsedelta.nl

Martine Tieleman (gemeente Westland): mtieleman@gemeentewestland.nl

John Timmermans (Waterschap Limburg): j.timmermans@waterschaplimburg.nl

Wim van der Vlis (Omgevingsdienst Haaglanden): wim.van.der.vlis@odh.nl

Martine Wansink (Hoogheemraadschap van Delfland): mwansink@hhdelfland.nl

Steven van Zimmeren (Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard):
s.van.zimmeren@hhs.nl

Bij vragen, neem gerust contact op met één van bovenstaande personen.